

2024-04-11

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: kalle.brandstedt@regeringskansliet.se,
s.hc.delning@regeringskansliet.se
Dnr S2023/03193

Remissvar: Ökad kontroll över tandvårdssektorn (SOU 2023:82)

Sveriges Tandläkarförbund är den odontologiska professionens organisation. Vår uppgift är att ta tillvara tandläkarnas intressen i just de frågor som rör tandläkaryrket. Vi är Sveriges bredaste nätverk för tandläkare och samlar ca 7000 medlemmar.

Övergripande budskap

Sveriges Tandläkarförbund är positiva till åtgärder som förhindrar oseriösa aktörer att verka inom tandvården och instämmer med utredningens bedömning om att det bör införas en tillståndsplikt för att bedriva tandvård. Sveriges Tandläkarförbund instämmer också med utredningens bedömning av att det finns ett behov av skärpta krav för anslutning till Försäkringskassans elektroniska system för statligt tandvårdsstöd samt skärpta krav för att erhålla utbetalningar av statligt tandvårdsstöd.

Sveriges Tandläkarförbund anser att detta på ett övergripande plan är rimliga åtgärder för att förhindra oseriösa aktörer inom tandvården och för att förhindra avsiktliga felutbetalningar från det statliga tandvårdsstödet. Vi har valt att inte kommentera utredningens förslag i detalj. Vi framhåller här istället principer som vi anser är viktiga för utformningen av tandvårdens regelverk.

I diskussionen om oegentligheter inom tandvården är det viktigt att komma ihåg att de allra flesta vårdgivare inom tandvården är seriösa och håller hög kvalitet.

Proportionalitet, små seriösa vårdgivare och tandvårdssektorns sammansättning

Sveriges Tandläkarförbund anser att kraven för att bedriva tandvård ska vara högt ställda. När nya regler introduceras är det viktigt att de träffar rätt. I detta fall är det viktigt att de nya reglerna inte hindrar eller slår oproportionerligt hårt mot de seriösa vårdgivare som vill göra rätt. Det drabbar inte bara den seriösa vårdgivaren, utan kan resultera i negativa dynamiska för tandvårdssektorn i stort.

Det finns en risk att små seriösa aktörer gör bedömningen att förändrade regelverk innebär att de inte kan fortsätta verka som små fristående tandvårdsmottagningar.

Sveriges Tandläkarförbund

Höga trösklar kan också hindra nya generationer tandläkare som vill driva egna privata mottagningar att ta klivet in som egen företagare i tandvårdssektorn. En sådan utveckling skulle vara olycklig, eftersom vi då riskerar få ett minskande antal små privata tandvårdsaktörer – och en privat tandvårdssektor som alltmer domineras av större bolag. Sveriges Tandläkarförbund är måna om att behålla en blandning av offentlig tandvård samt små och större privata vårdgivare av tandvård. Vi tror att en sådan kombinationen av offentlig och privat tandvård tjänar och har tjänat svensk tandvård väl. Det är viktigt att nytillkomna regler träffar rätt.

Sveriges Tandläkarförbund anser att Tandvårds-Sverige gynnas av en tandvårdssektor där det finns utrymme och möjlighet för små seriösa aktörer att bedriva verksamhet. Sverige Tandläkarförbund har inte haft möjlighet att göra en grundläggande analys av vad utredningens olika förslag får för konsekvenser för små seriösa vårdgivare av tandvård, men anser att utredningens konsekvensanalys för små företag behöver fördjupas och kompletteras med en bredare analys av effekterna på tandvårdsmarknaden i stort.

Vikten av tydliga, förutsägbara och transparenta regelverk

Sveriges Tandläkarförbund vill lyfta vikten av att transparenta, förutsägbara och tydliga regelverk. Utredningen skriver att en person/juridisk person ska bedömas "lämplig" för att få tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg (IVO) att yrkesmässigt få bedriva verksamhet som omfattas av tandvårdslagen och att det ska finnas "ekonomiska förutsättningar" att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten (s. 141-142).

Sveriges Tandläkarförbund instämmer med att de vårdgivare och behandlare som bedriver tandvård ska vara lämpliga att göra så samt att bolag som bedriver tandvård behöver uppvisa att de har ekonomiska förutsättningar att bedriva en patientsäker tandvård.

Det är viktigt att termer såsom "lämplig" och "ekonomiska förutsättningar" definieras, så att de personer som vill bli vårdgivare från början vet vad som förväntas av dem. Här är det också av vikt att precisera aspekter såsom hur länge ett tidigare felsteg ska utgöra hinder för att i framtiden kunna bedriva tandvårdsverksamhet. Utredningen för ett resonemang kring vad som menas med lämplighet och ekonomiska förutsättningar, men vi anser att resonemanget behöver bli tydligare.

Ifall regelverket inte är tydligt och transparent finns det en risk att man avstår från att öppna en tandvårdsklinik – där just *osäkerheten* kring tillståndskraven (inte kraven i sig) kan upplevas som för hög. Det finns också en risk att olika myndighetshandläggare inte har samma tolkning av regelverket.

Ett komplext system – oavsiktliga och avsiktliga felutbetalningar samt draghjälp från patienten

Dagens system för statligt tandvårdsstöd är komplext. Utöver det statliga tandvårdsstödet finns också de regionala tandvårdsstöden, som också har en komplex utformning.

Sveriges Tandläkarförbund

Utredningen uppmärksammar frågan om tandvårdssystemets komplexitet och gör bedömningen att ett enklare system sannolikt skulle minska de felaktiga utbetalningarna (s. 131). Vi instämmer med denna bedömning.

Sveriges Tandläkarförbund anser att det måste finnas stöd för de vårdgivare och behandlare som vill göra rätt i tandvårdssystemet.

Enklare system gör det också lättare att involvera patienterna. Patienten skulle då på ett tydligare sätt kunna intyga vilken behandling som utförts. Det är också möjligt att patienter går miste om stöd på grund av dagens komplexa system.

Både offentlig och privat sektor behöver inkluderas

Fusk och felaktigheter kan förekomma inom såväl privata som offentliga verksamheter. Det är därför viktigt att inkludera både privata och offentliga aktörer inom tandvården när fusk, felaktigheter och patientsäkerhet diskuteras.

Sveriges Tandläkarförbund anser att när nya eller förändrade regelverk introduceras ska de i möjligaste mån vara lika för alla. Ingen grupp av seriösa vårdgivare bör missgynnas i jämförelse med andra typer av vårdgivare.

Avgifter, finansiering och omfattningen av de felaktiga utbetalningarna

Utredningen föreslår att privata vårdgivare ska betala en avgift om 30.000 kronor för tillståndsansökan hos IVO och att privata samt offentliga mottagningar ska betala en årlig avgift om 5.000 kronor för anslutning till Försäkringskassan.

Sveriges Tandläkarförbund anser att det är rimligt att en avgift införs för tillståndsansökan och för anslutning till Försäkringskassan. Vi är dock tveksamma till utformningen och nivån på de avgifter som föreslås.

Sveriges Tandläkarförbund är tveksamma till ifall avgiften på 30.000 kronor för en tillståndsansökan är tillräcklig för att avskräcka aktörer som avsiktligt vill utnyttja välfärdssystemen.

Sveriges Tandläkarförbund ser det inte heller som en självklarhet att avgiften för tillståndsansökan är lika stor för alla privata vårdgivare. En möjlig utformning skulle kunna vara att avgiften är baserad på antal tandläkare hos vårdgivaren, vilket skulle ge en bättre balans mellan stora och små privata vårdgivare. Andra möjliga åtgärder skulle kunna vara att istället, eller i kombination med en avgift, införa en typ av pant, där en summa återfås då vårdgivaren erhåller sitt tillstånd. Sveriges Tandläkarförbund tar här inte ställning till någon av dessa alternativa utformningar.

När nya avgifter införs behöver det också ställas i relation till de avgifter som tillkommer genom andra förändrade regelverk som rör tandvården. Sådana avgifter skulle till exempel kunna handla om anslutning till system för delning av patientdata. Sveriges Tandläkarförbund anser också att när nya avgifter införs behöver det säkerställas att dessa avgifter inte missgynnar en viss grupp av seriösa vårdgivare i jämförelse med andra typer av vårdgivare.

Sveriges Tandläkarförbund

Med nya avgifter finns en risk att det i slutändan blir patienterna som får stå för dessa ytterligare kostnader genom högre tandvårdspriser. Detta är också något som utredningen nämner. En sådan utveckling är självfallet inte önskvärd och kan hindra vissa patientgrupper från att besöka tandvården i en redan trängd ekonomisk situation.

Vi vill också kommentera att utredningsförslagen bara kommer till rätta med en mindre del av de avsiktliga felutbetalningarna och en ännu mindre del av de totala felaktiga utbetalningarna.

Utredningen bedömer att förslagen uppskattningsvis kan minska de avsiktliga felutbetalningarna med 35 miljoner kronor årligen. Det ska ställas i relation till att samtliga felaktiga utbetalningarna enligt utredningen uppgick till 430 miljoner kronor år 2021. Av detta belopp härrörde uppskattningsvis 41 procent (176 miljoner kronor) till avsiktliga fel (jmf s. 18). Det statliga tandvårdssystemet kommer följaktligen fortsatt att ha stora årliga summor som betalas ut felaktigt. Här finns uppenbart ytterligare utrymme för förbättringar som skulle gynna hela Tandvårds-Sverige.

Med vänlig hälsning
Sveriges Tandläkarförbund

Chaim Zlotnik
Ordförande